

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu konanom 1. apríla 1996 predbežne prerokoval podnet [REDAKOVANÉ], starostu obce Marcelová, [REDAKOVANÉ], vo veci porušenia základného práva na používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku podľa čl. 34 ods. 2 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky Národnou radou Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Podnet [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavný súd Slovenskej republiky dostal 23. februára 1996 podanie starostu obce Marcelová [REDAKOVANÉ] označené ako "oznámenie výkonného orgánu obce Marcelová". Z jeho obsahu vyplýva, že "starosta obce Marcelová ako výkonný orgán obce... týmto oznamujem ctenému ústavnému súdu, že zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky 3 ods. 1 mne ako štatutárnemu zástupcovi obce Marcelová odobral právo používať iný než štátny jazyk v úradnom styku s občanmi obce dané Ústavou Slovenskej republiky čl. 34 ods. 2 písm. b) Slovenskej republiky z 1. septembra 1992".

Pisateľ podania žiada konanie ústavného súdu o podnete podľa 18 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov.

Ústavný súd Slovenskej republiky môže začať konanie aj na podnet fyzických alebo právnických osôb, ktorým namietajú porušenie svojich práv (čl. 130 ods. 3 ústavy). Na rozdiel od konania o ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti "právoplatnému rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy, miestnemu orgánu štátnej správy alebo orgánu územnej samosprávy" (čl. 127 ústavy), je v konaní o podnete Ústavný súd Slovenskej republiky oprávnený zaoberať sa akýmkoľvek ďalším spôsobom namietaného porušenia základných práv alebo slobôd (odlišným od právoplatného rozhodnutia orgánu štátnej správy alebo územnej samosprávy), ku ktorému došlo konaním, opomenutím alebo rozhodnutím štátneho orgánu Slovenskej republiky. Konaniu o podnete však predchádza splnenie nasledovných podmienok:

1. namietaným konaním, opomenutím alebo rozhodnutím štátneho orgánu došlo k porušeniu základného práva alebo slobody pisateľa podnetu,
2. pisateľ podnetu už nemá k dispozícii žiadny právny prostriedok ochrany (nápravy) základného práva alebo slobody, porušenie ktorého namieta,
3. Ústavný súd Slovenskej republiky je o takomto porušení základného práva alebo slobody oprávnený konať (t. j. neexistuje námietka nepríslušnosti ústavného súdu).

Z okruhu orgánov, konaním, opomenutím alebo rozhodnutím ktorých je Ústavný súd Slovenskej republiky oprávnený zaoberať sa v konaní o podnete, nie je možné vylúčiť ani Národnú radu Slovenskej republiky. Je tomu v prípadoch tých základných práv alebo slobôd, reálne uplatňovanie ktorých je možné len v rozsahu a spôsobom určeným zákonom. Neexistencia takéhoto zákona, prípadne existencia zákona, ktorý však neumožňuje (negarantuje) reálne využívanie ústavou zaručeného základného práva alebo slobody znamená stav, ktorý nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Pokiaľ samotná neexistencia určitého zákona alebo nutnosť plniť ustanovenia existujúceho zákona vylučujú možnosť praktického uplatňovania základného práva alebo slobody ústavou určeným spôsobom bez toho, že by právny poriadok priznával pisateľovi podnetu právny prostriedok nápravy takéhoto stavu, je Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o podnete (a za splnenia aj ďalších podmienok konania) oprávnený o takto spôsobenom porušení základného práva alebo slobody konať a rozhodnúť. Pri predbežnom prerokovaní podnetu Ústavný súd Slovenskej republiky však skúma,

či označené konanie, opomenutie alebo rozhodnutie štátneho orgánu je v priamej príčinnej súvislosti s tými článkami Ústavy Slovenskej republiky, porušenie ktorých pisateľ podnetu namieta. V prípade, že tomu tak je a podnet spĺňa aj ďalšie zákonom predpísané náležitosti, je prijatý na konanie a rozhodnutie vo veci samej.

Ak pri predbežnom prerokovaní podnetu dôjde ústavný súd k záveru, že namietané konanie, opomenutie alebo rozhodnutie štátneho orgánu nie je v priamej príčinnej súvislosti so základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých pisateľ podnetu namieta (t. j. nevytvára sa ním ani možnosť jeho porušenia), podnet odmietne pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

II.

Starosta obce Marcelová [REDAKOVANÉ] vo svojom podnete namietal porušenie čl. 34 ods. 2 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky, ktorý uvádza: "Občanom patriacim k národnostným menšinám alebo etnickým skupinám sa za podmienok ustanoveným zákonom zaručuje okrem práva na osvojenie si štátneho jazyka aj právo používať ich jazyk v úradnom styku".

Uvedený článok Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 2 ústavy určujú, že k uplatneniu základného práva na používanie jazyka národnostnej menšiny alebo etnickej skupiny v úradnom styku môže dôjsť len za "podmienok ustanovených zákonom". Neexistencia takéhoto zákona, prípadne existencia zákona, ktorý však neumožňuje reálne uplatňovanie práva na používanie jazyka národnostnej menšiny alebo etnickej skupiny v úradnom styku znamená nemožnosť praktického uplatňovania základného práva ústavou určeným spôsobom oprávnenými osobami. Ústavný súd Slovenskej republiky preto pri predbežnom prerokovaní podnetu preskúmal, či ustanovenie 3 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky je v priamej príčinnej súvislosti s čl. 34 ods. 2 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky, porušenie ktorého pisateľ podnetu namieta. V tejto súvislosti bolo predovšetkým potrebné zodpovedať na otázku, či samotný zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky je tým zákonom, existenciu ktorého predpokladá ako čl. 6 ods. 2, tak i čl. 34 ods. 2 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky, t. j. či "upravuje používanie iných jazykov než štátneho

jazyka v úradnom styku". Analýzou úvodných ustanovení zákona č. 270/1995 Z. z. a osobitne jeho 1 dospel Ústavný súd Slovenskej republiky k záveru, že zákon Národnej rady Slovenskej republiky o štátnom jazyku Slovenskej republiky nie je zákonom, existenciu ktorého predpokladá čl. 6 ods. 2 a čl. 34 ods. 2 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky. Ustanovenie 1 uvedeného zákona vo svojom ods. 1 uvádza, že "štátnym jazykom na území Slovenskej republiky je slovenský jazyk" a poznámka č. 1 k tomuto ustanoveniu sa odvoláva na čl. 6 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ustanovenie 1 ods. 2 citovaného zákona potom výslovne uvádza, že "zákon neupravuje používanie jazykov národnostných menšín a etnických skupín. Používanie týchto jazykov upravujú osobitné zákony". Z uvedeného vyplýva, že cieľom zákona č. 270/1995 Z. z. je upraviť používanie slovenského jazyka v úradnom styku (3), v školstve (4), v hromadných informačných prostriedkoch na kultúrnych podujatiach a na verejných zhromaždeniach (5) a v ďalších oblastiach (6 až 8). Vzhľadom na to, že cieľom zákona je úprava používania slovenského jazyka, a nie jazyka národnostných menšín a etnických skupín, nie je uvedený zákon v rozsahu svojho 3 (používanie štátneho jazyka v úradnom styku), ustanovenie ktorého podľa pisateľa podnetu porušuje jeho základné právo v priamej príčinnej súvislosti s čl. 34 ods. 2 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky. Povinnosť rešpektovať ustanovenia zákona upravujúceho používanie štátneho jazyka nezakladá porušenie základného práva občana patriaceho k národnostnej menšine alebo etnickej skupine na použitie svojho jazyka v úradnom styku, pokiaľ Ústava Slovenskej republiky pre úpravu podmienok využitia tohto práva určuje osobitný zákon(y).

Z uvedených dôvodov pisateľ podnetu neoznačil také ustanovenie zákona č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky, rešpektovaním ktorého sa vylučuje praktické uplatnenie jeho práva podľa čl. 34 ods. 2 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky. Tým nesplnil zákonom predpísanú náležitosť konania o podnete, pretože nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným ustanovením a namietaným porušením základného práva vylučuje možnosť jeho porušenia, o ktorom by bol Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o podnete oprávnený rozhodnúť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať

opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 1996

Za správnosť vyhotovenia: JUDr. Tibor Š a f á r i k
 predseda senátu